

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

Sámeigiella praktihkalaš dilis
– Álgoeahppu 2. oassi

15 oahppočuoggá

Oahppoplána dohkkehuvvon oahppostivrras áššis OS 33/08 30.4.2008

Prorektor lea dohkkehan rievdadusaid 31.10.2008

Dutkan ja oahppostivra jođiheaddji dohkkehan rievdadusaid 9.11.2009

Sámi allaskuvlla Dutkan ja oahppostivrra jođiheaddji dohkkehan rievdadusaid mearrádušnotáhtain 5.1.2011. Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 28.6.2017 áššis DOS 64/17 ja 28.5.2019 áššis DOS 24/19.

Public áššen: 17/00263

1. Oahppoovttadaga namma

Sámegillii: Sámegeiella praktihkalaš dilis – Álgooahppu 2. Oassi

Dárogillii: Samisk i praktiske situasjoner – Introduksjon del 2

Enghelagillii: Sámi Language in practical situation – Introduction 2. part

2. Oppalaš diedut oahpu birra

Oahppoovttadaga koda

SAAL2

Galle čuoggá

15 oahppočuoggá

Mo oahpahus lágiduvvo

Lágiduvvon oahpahus lea birrasiid 150 diimmu. Studeanta galgá iešheanaláčat bargat nuppi dan mađe.

3. Makkár oahppoprográmmain lea dát oassin

Dát oahppu lea álgooahppu. Oahppu ii lohkkoo oassin bachelorgrádas. Maŋŋil dán oahpu sáhtta joatkit *Sámegiela lohkanbadjeoahpuin*, mii addá vuodu álgit Sámi allaskuvlla oahpuide main gáibiduvvo dihto sámegiela gelbbolašvuhta.

4. Sisaváldingáibádusat.

Ohccis galgá leat sámegiela máhttu mii vástida Sámegeiella praktihkalaš dilis – Álgooahppu 1. Oassi oahppanjoksosiid. Oahppu lea álggahalliide ja daidda geain lea passiiva giella, muhto eai hálddaš njálmmálaš giela.

Forskrift om opptak til høyere utdanning vuodul álgogurssaide ja lohkanbadjeoahppui ii gáibiduvvo oppalaš lohkan gelbbolašvuhta jus ohccis lea sámá gullelašvuhta daid njuolggadusaid vuodul maid ásaš lea mearridan. Mearrádus guoská sidjiide geain lea sámá gullelašvuhta dáid čuoggáid vuodul

- Sápmelaš gii lea massán giela, ja gii háliida oahppat sámegiela, dahje
- Bargi almmolaš ásaš sámegiela guovllus gii háliida oahppat sámegiela, dahje
- Eará (omd. ohcci orru sámá bearašis dahje sámá guovllus ja háliida oahppat sámegiela)

Oahpus leat 15 oahpposaji. Ohcciid vuoruheapmi dahkko Sámi allaskuvlla sisaváldinnjuolggadusaid § 5-4 (2) vuodul:

8 saji várrejuvvojit ovttasbargoásahusaide olggobealde Davviriikkaid.

Loahppa oahpposajit vuoruhuvvojit čuovvovaččat:

1. Sápmelaččat geat leat massán giela, ja geat háliidit oahppat sámegiela
2. Bargit almmolaš ásaš sámegiela guovlluin geat háliidit oahppat sámegiela
3. Earát (omd. ohccit geat orrot sámá bearašis dahje sámá guovllus ja háliidit oahppat sámegiela)

Ohccit galget čállit motivašuvdnareivve mas čilgejit guđe čuoggá vuodul ohcet oahpposaji.

5. Oahpahusgiella

Sámegiela geavaheapmi deattuhuvvo ja geavahuvvo álggu rájes.

6. Sisdoallu

Gulahallanbiras lámččojuvvo geavatlaš doaimmaide. Studeanttat sámástit gaskaneaset ja oahpaheddjiiguin bargadettiin. Guovddáš oahppotemat čatnasit sámá árbevieruide, birgejumiide ja duovdagiidda. Temáid láidestambajilčállagat leat:

Lagašbiras

- báikedoallu ja huksehusat
- bivut
- servvoštallan ja bálvalusdilálašvuodát

Birgen

- áigedoahpagat (diibmu, jándor, mánut, jahkeáigodagat)
- dálki, johtin ja dádjadeapmi
- luondduvalljodagat
- sámi árbevirolaš birgenlágít

Servodatlaš dilálašvuodát

- dáidda, duodji, girjjálašvuohta, osku ja juoigan
- sámeielat bargo- ja kulturásahusat
- media ja eará gulahallangaskaoamit

Njálmmálaš gulahallamis giehtalagaid geavatlaš doaimmaiguin iešguđet birrasiin hábmejuvvojit álkis cealkagat. Dalle hárhallat sátneluohkáid sojahanminstariid ja dássemolsašumiid ja guoskkahit dábálemos suorggideamiid.

7. Oahppanjoksos

Maŋŋil čađahuvvon oahpu studeanta

- hálddaša álkis ságastallamiid mat gusket beaivválaš gulahallamii
- máhtta mitalit oanehaččat maid son ja earát birrasasis leat bargame, barge ja leat bargan ja maid áigu/sáhtta/máhtta bargat
- lea dihtomielalaš sámeiela čanastagain sámi árbevieruin, birgejumiin ja luondduin
- gulahallat dábálaš ságastallamiid oktavuodas árgabeai dilis lagasbirrasis ja muhtun servodatlaš diliin
- oaidná vejolašvuođaid ieš leat mielde várjaleame sámeiela sámeielagiid fárus buotlágan gulahallandilálašvuođain

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Studeantaid aktiivvalaš searvan njálmmálaš hárhallamiidda, joavkobargguide ja bagadallamii lea eaktun dasa ahte oahpahas ja oahppan lihkestuvvá.

Fágaoahpaheaddji lágida oahppandiliid dan láhkái ahte studeanttat besset oadjebas birrasis hárhallat giela.

Mielstudeanttat ja movttiidahtti biras ja oahppanressat konkretiserenávdnasiiguin doibmet gielalaš buvttadeapmái doarjjan.

Sámeielagat ja earenoamážit árbečeahpit, geat bivdojit searvat vissis temáid olis, dorjot studeantaid háhkat gulahallangelbbolašvuođa.

Studeanta duodašta iežas oahppama bargomáhpa bokte (omd. bábirhámis, CD:s, luohkká digitála oahppolanjas). Studeanta dokumentere gielalaš buvttadeami temáid oktavuodas omd. govvateavsttaiguin ja dialogaiguin.

Oahpu čađaheami oktavuodas fálo bagadallan. Vuodđun bagadallamii lea studeanta reflekšuvdnalogga ja bargomáhppa.

Čoaggánemiid gaskkas studeanttat sámástit gaskaneaset odđaaigge gulahallanreaiduid bokte.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

- Studeanta lea geatnegahtton čuovvut 80 % oahpahasas juohke lágiduvvon oahpahasvahku. Oahpu vuosttaš guokte beaivvi leat geatnegahtton
-
- Rollaspeallu (eanemustá 3 studeantta) ráhkadeapmái ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeala geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Rollaspeallu sáhtta leat fearán, mitalus dahje máinnas dialogahámis.
- Oanehis njálmmálaš ovdanbuktin olles luohkkái (sullii 5 minuhta) fáttás maid ieš lea válljen.
- Reflekšuvdnaloggat mas árvvoštallá iežas gielalaš ovdáneami (unnimustá 3 logga ja juohke logga galgá leat sullii ½ siiddu)
- Prošeaktabargui (eanemustá 3 studeantta) ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeala geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Prošeakta galgá vuodđuduvvot dasa mii lea relevánta oahpu sisdoalu ja máhtolašvuoda ektui.
- Teaksta (1 siiddu) mas čájeha gielalaš máhtu ja ahte máhtta hábmet álkis cealkagiid. Prošeaktabarggu temá addá jođu čállit teavstta.

Ovdal eksámendilálašvuoda vállje studeanta bargomáhpas osiid čájehanmáhppii

- 1 rollaspeallu dahje iežas njálmmálaš ovdanbuktima
- 1 reflekšuvdnalogga
- 1 temábargu
- 1 teaksta prošeaktabarggu vuodul

Barggut galget sisabuktojuvvot šihttojuvvon áigemearrái ja dohkkehuvvot fágaoahpaheadjjs.

10. Eksámen

Oktagaslaš njálmmálaš eksámen čájehanmáhpa vuodul mii bistá sullii 15 minuhta.

Árvvoštallamis deattuhuvvo njálmmálaš giellageavaheapmi ja árvosátni dohkkehuvvon dahje ii dohkkehuvvo geavahuvvo.

11. Lea go privatisttain vejolaš váldit dán oahppoovttadaga

Lea, eavttuin ahte Sámi allaskuvlla eksámen- ja loahpalaš árvvoštallama gáibádusat leat devdojuvvon, ja ahte oahpahas lea čuvvojuvvon ja gáibádusat beassat eksámenii leat devdojuvvon, jogo Sámi allaskuvllas dahje Sámi allaskuvlla ovttasbargoásahasas.

12. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodat/geatnegasvuodat studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. Lohkanmearri

Lea välljenláhká lohká go lohkanmeari dáro-/ruotagillii/ suoma- dahje eará gillii. Lohkanmearri sáhtá muddejuvvot ja rievdaduvvot ovttasráđiid oahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin.

Vuoddogirjjit

[Guttorm, Inga](#) & Johan
Jernsletten &
[Klaus Peter](#) Nickel

Dárogillii:

Davvin 3 – Nordsamisk for nybegynnere. Oslo, Folkets
brevskole. 1994. (186 s.)

Davvin 4 – samisk for nybegynnere. Folkets
brevskole.

1993. (268 s.)

Ruotagillii:

Davvin 3 – nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion. 1983. (184 s.)

Davvin 4 - nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion 1985. (267 s.)

Suomagillii:

Davvin 3 – saamenkielen peruskurssi.

Helsinki, Yleisradio – Inari, Saamelaiskäräjät. 2007. (212
s.)

Davvin 4 – saamenkielen peruskurssi. Helsinki, Yleisradio

2001. (259 s.)

Giellaoahppagirjjit välljenláhká

Pope, Kirsten & Máret Sára
Sámediggi

Eatnigiella. Kárášjohka, Davvi Girji. 1998.

Davvisámegiela grámmatihka.

[URL:www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm](http://www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm).

Vižžon 10.6.2009

Sátnegirjjit välljenláhká

risten-no

Sámediggi. URL: www.risten.no (Goas lohkan:
10.6.2009)

Davvi Girji (doaim)

Sámi - dáru - sámi sátnegirji. Davvi Girji. 2003.

Svonni, Mikael

Ruotagillii:

Sátnegirji - Sámi-Ruota, ruota-sámi. Johkamohkki, Sámi
Girjit. 1990.

Suomagillii:

- Sammallahti, Pekka *Sámi-suoma-sámi-sátnegirji-Saamelais-suomalais-saamelainen sanakirja.* Ohcejohka, Girjegiisá. 1993.
- Fernandez, M.M. Jocelyne *Fránskagillii: Parlons Lapon – . Les Sames, langue et culture.* Paris, L'Harmattan.1997.
- Sammallahti, Pekka & Klaus Peter Nickel *Duiskkagillii: Sámi-duiskka sátnegirji.* Kárášjohka, Davvi Girji. 2006.
- Elektruvnnalaš gáldu internehtas válljenláhkái**
Boađe mu mielde
Egirji
Stáluid ja gufihhtariid máilbmi
Gulahalan
Sámigiella
Oahpa!
- Davvi Girji. 2007. URL:
<http://www.davvi.no/eGirji/580/580intro.php> (Goas lohkan:10.6.2009)
- Biigá. URL: www.egirji.no/meahccai/ (Goas lohkan:10.6.2009)
- Sámi musea ja Davvi-Sámi luondduguovddáš. [Anár]. 2002. URL:
www.siida.fi/maahisweb/sapmi/sa_tieto_kertojien.html
(Goas lohkan:10.6.2009)
- Utbildningsradion. URL:
<http://www4.ur.se/gulahalan/>(Goas lohkan:10.6.2009)
- Skolverket. URL:
http://modersmal.skolutveckling.se/samiska/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=62
(Goas lohkan:10.6.2009)
- Tromsa, Romssa universitehta/The University of Tromsø. 2009. URL: <http://giellatekno.uit.no/oahpa/index.html>
(Goas lohkan:10.6.2009)